

Kadrinas Vīru tnis
perekond Krūmni
1930nda il aastail
kūlastanud tūntud
kultuuritegelasi

KÜLALISLAHKE KODU

ajakirjas

Keel ja Kirjandus

1983. aasta 11. numbris

meenutab

Aino Undla-Põldmäe

tuntud kultuuriloomesil,

kes olid külalisteks

tema isakodus Kadriinas



GUUSTAV SUITS

30.11.1883 – 23.05.1956



Kahtlemata kõige markantsem küllaline Krummide peres. Oli Aino Undla-Põldmäe otsene ülemus Akadeemilises Kirjandusühingus, mille ta ise 1924 asutas.

Oli rühmituse Noor-Eesti vaimseid juhte, nende omanimeliste almanahhide toimetaja. Noor-Eesti esimese almanahhi sissejuhatusest pärineb ka Suitsu paljutsiteeritud üleskutse: "Olgem eestlased, aga saagem ka eurooplasteks!".

1821-1944 töötas Suits Tartu Ülikooli eesti ja üldise kirjandusloo õppejõuna (professor alates 1931), olles õpilaste seas väga populaarne. 1935. aastast oli ta Uppsala ülikooli audoktor.

AKADEEMILINE KIRJANDUÜHING



oli aastatel 1924-1941 Tartus töötanud kirjandusteadlaste moodustatud ühing, mis tegutses Tartu Ülikooli juures. Ühingu asutaja ja eestvedaja oli Gustav Suits.

Eesmärgiks seati kirjanduskultuuri tõstmise ja kirjanduse teaduslik uurimise. Ühing peab ettekandekoosolekuid, avaldab toimetisi, korraldab näitusi. Ühing avaldas 16 vihikut kirjandusteaduslikke uurimusi.

Fotol juhatus 1924-1941

AUGUST ANNIST

28.01.1899 – 06.04.1972



eesti kirjandus- ja rahvaluule-
teadlane, kirjanik ja tõlkija. On
kasutanud pseudonüümi Jaan Siiras.
1929–1945 oli ta Tartu ülikooli
õppejõud. Aastatel 1931–1940
toimetas raamatusarja "Elav Teadus".
Aastail 1945–1951 oli Valga ja Harku
vangilaagris.

1958–1971 töötas Keele ja Kirjanduse
Instituudis rahvaluuleosakonnas
teadurina.

On eesti keelde tõlkinud eeposed
"Kalevala", "Ilias" ja "Odüsseia".

EESTI ÜLIÕPILASTE SELTS VELJESTO



on humanitaarsete huvidega üliõpilaste selts, mis alustas tegevust 24. veebruaril 1920 Tartus.

Veljesto, nagu kõik teisedki üliõpilasorganisatsioonid, suleti 31. juulil 1940.

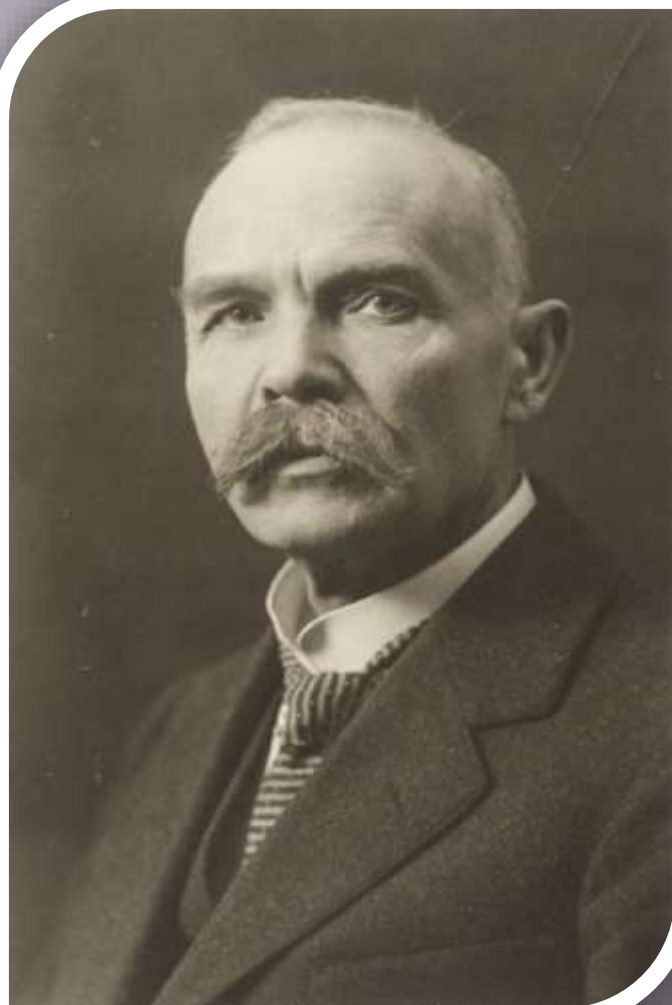
Selts taasasutati 1980ndate lõpul teiste üliõpilasorganisatsioonide taastamise aegru.

Seltsi aastapäeva tähistatakse 24. veebruaril

Fotol Veljesto asutajaliikmed 1920.

KARL-EDUARD SÖÖT

26.12.1862–01.09.1950



Eesti luuletaja. Alghariduse sai Tartu saksa seminari algkoolist. Aastatel 1878–1881 õppis Tartu kreiskoolis. 1886–1893 töötas Oleviku toimetuses arvepidaja ja toimetuse abijõuna. Aastatel 1893–1895 asutas ta Tartus raamatu-kaupluse, trükikoja ja kirjastuse, mille omanikuks ja kirjastajaks oli ta 1914. aastani. Alates 1913. aastast oli vabakutseline kirjanik. Aastatel 1921–1923 ajalehe Postimees vastutav toimetaja. Ta oli täimetootlane.

Varasemas loominguks on valdav talupoegliku realismi ja ühiskonnakriitika sügemetega kodu- ja isamaalüürika ("Aasa õied" I ja II, 1890 – 91; "Rõõm ja mure" 1894; "Saatus" 1899; "Mälestused ja lootused" 1903).

Hilisemas loominguks väärivad tähelepanu rahvamuistendite aineil loodud ballaadid ("Kodu" 1921; "Kuuširbi õsu" 1937).

Eesti lasteluule klassikasse kuulub paremik kogust "Lapsepõlve Kungla" 1923.

BIERN(H)ARD KANGRO

18.09.1910–25.03.1994



eesti luuletaja, kirjanik ja ajakirjanik, sündinud Võrumaal taluomaniku peres. Õppis Kiltre algkoolis, Antsla kõrgemas algkoolis, Valga gümnaasiumis. Lõpetas Tartu Ülikooli eesti ja üldise kirjanduse eriala magistrikraadiga *cum laude*. 1943–1944 töötas Vanemuise teatri dramaturgina. 1944 põgenes Soome kaudu Rootsi. Aastatel 1950–1994 töötas ajakirja Tulumuld toimetajana ja Eesti Kirjanike Kooperatiivi direktorina. Oli seotud ka väljaannetega "Eesti sõna", "Puhkus ja elurõõm", "Kodukolle" ja "Stockholms-Tidningen". Luulet iseloomustab vahetu ja sümbolitaotluslik kujundikeel. Meeleoludes vahelduvad nukrameelsus ürooniaga, rõõm resignatsiooniga. Proosas on kaks kesket teemat: külaelu murrangulistel aastatel Eestis ja Tartu.

Tähelepanu väärivad kirjandusloolised raamatud "Arbujad" (1981) ja "Arbujate kaasaeg" (1983).

HEITI TALVIK

09.11.1904-18.07.1947



eesti luuletaja, kes kuulus rühmitusse Arbujad. Õppis Treffneri gümnaasiumis, kuid katkestas õpingud 1921 ja läks tööle Kohtla-Järve põlevkivikaevandusse. 1926 jätkas katkenud õpinguid ja lõpetas Pärnu õhtugümnaasiumi. Samal aastal asus õppima Tartu Ülikooli filosoofiateaduskonnas, kus oli mitme katkestusega (pikemalt sõjaväeteenistuse tõttu) üliõpilaste nimekirjas kuni 1934. 1945 Talvik arreteeriti NKVD poolt ja saadeti peale mõneajalist vangistust Eestis asumisele Tjumeni oblastisse, kus ta suri Urmanovo haiglas 1947. Talviku eluajal ilmus temalt kaks luulekogu - "Palavik" 1934 ja "Kohtupäev" 1937. 1937 abiellus Heiti Talvik luuletaja Betti Alveriga.

JAKOB LIIIV

28.02.1859–17.01.1938



eesti luuletaja ja proosakirjanik, kirjanilur ja luuletaja
Juhan Liivi vanem vend.

Töötas õpetajana Kavastul ja Väike-Maarjas,
vallakirjutajana, raamatukaupmehe ja
pangaametnikuna. Samuti osales ta Eesti
Aleksandrikooli liikumises ja tegi kaastööd eesti
rahvuslikele ajalehtedele.

Aastatel 1919–1921 oli Rakvere linnapea. Ta oli
ka Rakvere teatri asutaja.

1938. aastal püstitati Väike-Maarjasse Jakob Liivi
monument (skulptor Roman Haavamägi). Väike-
Maarjas on ka Jakob Liivi nimeline tänav ja park,
tema elukoht - Viru tänav 19 - tähistati 100.
sünniaastapäeva puhul 28. veebruaril 1959
mälestustahvliga.

KERSTI MERILAAS

07.12.1913-08.03.1980



eesti luuletaja, laste- ja näitekirjanik.

Sünninimi Eugenia Moorberg. Aastast 1936 Kersti Sang, abikaasa luuletaja August Sang, poeg Joel Sang. Lapsepõlves elas Peterburis (kuni 1917) ja osa lapsepõlvest veetis Moora talus Väike-Maarja vallas Äntu Valgre-järve ja Äntu Linaleojärve lähedal. Õppis Väike-Maarja koolides – 1921-1927 Kiltsi algkoolis, ühe aasta Väike-Maarja gümnaasiumis ning kolm ja pool aastat Rakvere erakommertsgümnaasiumis, kust ta pärast 1932 välja heideti. Lõpetas 1932. aastal Tapa keskkooli. Hiljem elas Tartus ja töötas raamatukogus Luulekogud "Maantee tuuled" (1938)

"Rannapääsuke" (1963), "Kevadised koplid" (1966), "Kuukressid" (valikkogu, 1969), "Antud ja võetud" (1981, 2. trükk 1985), lisaks hulgaliselt lasteraamatuid ja näidendeid.

HENDRIK PRANTS

12.03.1858-17.09.1932



oli talupidaja poeg, kellest sai ajakirjanik ja ajaloolane. Lõpetas 1874 Vastseliina kihelkonnakooli, täiendas end 1896–1910 vaheaegadega Helsingi Ülikooli kursustel. Tegutses aastail 1883–1893 peamiselt Tartus, oli Postimehe kaastöölise, 1888–1893 ka toimetuse liige, tegeles iseseisvalt ka oma haridustaseme tõstmisega. Oli 1894–1902 ajakirja Linda (Pärnus) ja 1906–1919 Ristirahva Pühapäevalehe toimetaja, 1912 ka Tallinna Päevalehe väljaandja ja vastutav toimetaja. Laia silmaringiga viljakas harrastusajaloolane, avaldanud esimese suurema Eesti ajaloo ülevaate (1912–1913), samuti raamatuid soome-ugri rahvaste ajaloost ja kultuurist. Umbes 20 trükkist Eesti ja maailma ajaloost.

IELMAR PÄSS

27.05.1901-15.05.1970



oli talupidajast möldri poeg, kellest sai folklorist. Lõpetas 1922 Valga Poeglastegümnaasiumi, 1926 TÜ *mag. phil* Kraadiga. Filoloogiakandidaat (ümber atesteeritud 1947), 1933–37 TÜ stipendiaat rahvaluule alal, 1937–39 doktorant (väitekiri "Mardi-Kadri kultus" jäi kaitsmata ühe oponendi vastuseisu tõttu). Oli 1926–27 Tartu Tehnika Ühisgümnaasiumi õpetaja, 1928–32 TÜ eesti ja võrdleva rahvaluule õppetooli assistent (üle määrane õppejõud), aastast 1939 Tallinnas eesti keele õpetaja (sh aastast 1944 Tallinna Mere-koolis), 1947–50 Eesti NSV TA Keele ja Kirjanduse Instituudi rahvaluulesektori vanemteadur, vallandati süüdistatuna kodanlikus natsionalismis. Oli hiljem taas Tallinna Mere-kooli õpetaja. Uurinud eesti rahvalaulu, rahvakombeid ja rahvaluuleteaduse ajalugu, aga ka ingerlaste ja vadjalaste pärimusi, eriti sünni- ja matusekombeid. Tõstatas ühena esimestest Eesti kirjanduse ja rahvaluule suhete probleemi, uuris folkloristika levimist kirjanduses. Viljakas retsensent, jälgis eesti folkloristika kõrval ka naabermaade rahvaluuleväljaandeid ja uurimusi. ARS(1924–39), Eesti Kirjanduse Seltsi ja Õpetatud Eesti Seltsi tegevliige. 50 teadustrükist.

TARTU ÜLIKOOLI ÕPPEJÕUD

RAHVALLUULETEADLANE
ROFESSOR

EDUARD LAUGASTE

22.05.1909-30.08.1994



KEELETEADLANE
DOTSENT

GERDA LAUGASTE

24.06.1910-04.12.1992

